

În cadrul tradiționalelor noastre „caiete de spectacol“, ne fixăm, în acest număr, asupra Curcanilor, montare realizată în studiourile televiziunii, cu piesa centenară a lui Grigore Ventura — eveniment artistic cu multiple semnificații istorice, patriotice și profesionale.

„Curcanii“

de Grigore Ventura

la

TV

Data emisiunii : 26 aprilie 1977.

Adaptarea pentru televiziune : VIRGIL BRĂDĂȚEANU și ANCA OVANEZ-DOROȘENCO.

Regia : ANCA OVANEZ-DOROȘENCO. Regia de montaj : DOINA ANASTASIU. Decoruri : VASILE ROTARU și ION OLARU. Costume : DUMITRU GEORGESCU. Operator-șef : EDWIGA ADELMAN. Muzica : ȘTEFAN ZORZOR. Operator film : CONSTANTIN CHELBA. Redactor : IOANA PRODAN.

Distribuția : DINA COCEA, VALERIA SECIU, CARMEN GALIN, JORJ VOICU, TRAIAN STĂNESCU, DAN NUȚU, VASILE NIȚULESCU, SEBASTIAN PAPAIANI, MIHAI MEREUȚĂ, JEAN LORIN FLORESCU, DUMITRU ONOFREI, ILEANA POPOVICI, ADRIAN PINTEA.

 **VIRGIL
BRĂDĂȚEANU**

Actualitatea unui text centenar

Grigore Ventura (1840—1909), critic dramatic reputat, muzician și dramaturg, a scris prologul și primele două acte ale dramei naționale *Curcanii* chiar pe front. La o masă de lucru improvizată, în cortul căpitanilor de artilerie Grămătescu și Tomescu, reporterul de război Ventura a simțit nevoia și a găsit timp ca, printre relatările destinate gazetelor, să conceapă și să aștearnă pe hirtie o amplă lucrare dramatică. Serisă cu feroare, contaminată de atmosfera de dăruire specifică acelor zile, încălzită de faptele eroice cărora dramaturgul le era martor, înseninată de simplitatea pe care o îmbrăca autenticul patetism al luptei și al jertfei, piesa *Curcanii* avea să fie terminată și definitivată de autor la Galați, orașul său natal, unde, în același an 1877, la 9 decembrie, a fost reprezentată, cu mare succes, de compania condusă de Fani Tardini și de Alexandru Vlădicescu.

Curcanii lui Ventura au făcut să bată nu numai inimile gălățenilor ; peste puțin, piesa avea să fie jucată, tot cu succes, la Teatrele Naționale din București și din Iași. Succesul autentică valoarea piesei, capacitatea ei de a reda veridic și impresionant o stare de fapt, într-o perioadă istorică incandescentă. Așa au fost vremurile și oamenii care le-au făurit, cum stă înscris, viu, în paginile piesei lui Ventura ; că este așa, o arată primirea

de care s-au bucurat spectacolele în fața unui public din rîndul căruia nu puțini participaseră la luptă, pe front, la ambulante, în spitale. Ecoul a rămas statornic eînd piesa a fost reluată ; a fost fierbînt aplaudată în 1883, la București, și a reprezentat principalul eveniment al stagiunii 1897—1898 a Naționalului din Capitală, eînd a înregistrat nu mai puțin de 18 spectacole (ceea ce este foarte mult, dacă se ține seama de numărul de reprezentații la care ajungea, atunci, într-o stagiune, o montare remarcabilă).

Așadar, după trecerea a douăzeci de ani de la premieră, piesa nu numai că rezista, dar înregistra un deosebit răsunset, pe care nu-l pierde nici în stagiunea 1907—1908. Publicul nu mai era același, alții erau actorii ; dar aceeași era piesa, aceeași, primirea de care se bucura — ceea ce presupune anume calități, confirmate de vreme.

Într-adevăr, profund impresionat de eroismul colectiv, de memorabilele acțiuni vitejești, de oameni și de fapte, Grigore Ventura a căutat ca, prin *Curcanii*, să omagieze ostașii români, pe cei care au dus greul, au cucerit redute, au înscris victorii și le-au plătit cu viața, intrînd, prin fapta lor, nu numai în istorie, ci și în plămada sufletească a fiecăruia dintre cei care au rămas în viață, ca și a celor ce se nașteau într-o țară independentă. Eroii lui sînt ostașii români, mulți, marea majoritate, pîuă mai ieri, țărani, cu drag de țară și dor de sat, cu speranță în zile mai bune pentru cei ce s-ar întoarce acasă : eroi sînt *Țară Lungă*, *Stan*, *Șerban* și cîții alții, eroi sînt căpitanii *Coroiu* și *Lupu*, oameni de armă, oameni obișnuți ; eroine sînt femeile care, pe front sau în spatele frontului, slujesc lupta, îngrijesc răniții la ambulante, înfruntă gloanțele, lucrează în spitale. Acești bărbați eroi și aceste femei tari, în specifica lor gingășie, au așezat pe făgașul istoriei un drept al neamului, condiție vitală a existenței poporului român : Independența de stat. Preluînd starea lor de spirit, piesa este stenică ; caracterul ei angajat, mesajul patriotic, autenticitatea personajelor și a situațiilor, credința în dreptatea cauzei, conștiința datoriei de a participa la împlinirea unui fapt de importanță crucială explică succesul de care s-a bucurat, la vremea premiilor și după aceea. Acestea sînt, dealfel, și calitățile care ne-au dus, astăzi, la alegerea și la adaptarea pentru televiziune a dramei naționale *Curcanii* și care i-au confirmat efectul asupra publicului de azi, după un veac de existență literară.

Adaptarea a urmărit să pună în valoare dominantele piesei lui Ventura, tot ceea ce am arătat mai sus că face meritul ei deosebit, procedînd la reliefare prin reducțiuni, trecînd peste scene mai puțin elaborate de către scriitor, peste momente cărora le lipsește adîncimea, într-o lucrare care — să nu uităm — are virtuți, dar și limitele reportajului dramatic, și care se resimte, în structura sa literară, de pe urma promptitudinii cu care a fost scrisă. Hotărîtoare rămîn, însă, calitățile, pe care adaptarea pentru televiziune a avut prilejul și a căutat să le pună în lumină.

■ ANCA OVANEZ- DOROȘENCO

Conspect regizoral

Adaptarea

De la prima lectură, piesa *Curcanii* m-a impresionat prin caldul, vibrantul ei patriotism.

Ochi de reporter, Grigore Ventura, martor al evenimentelor, a surprins momentul istoric din diferite unghiuri : *al soldaților* (Ion, *Țară Lungă*, *Stan*), acei soldați „veniți de

la plug”, care, „așa cum știu să-și verse sudoarea în pămîntul strămoșesc, știu să-și verse și sîngele pentru a-l apăra” (*Coroiu*), care, în momentele de răgaz, visează că sînt acasă și „vor fi scutiți de bir pe zece ani” (*Țară Lungă*) ; *al ofițerilor* (căpitanii *Coroiu* și *Lupu*), care și-au părăsit mama sau iubita, confortul căminelor, pentru a apăra, cu arma în mână, independența țării ; *al femeilor române* — care s-au dedicat îngrijirii răniților la ambulantele de pe front (*Tinea Radianu*), mame cărora le pleacă fiii la luptă (*doamna Albeanu*) și fete care-și urmează logodnicii (*Adela*) ; *al negustorilor*, pentru care războiul înseamnă numai scumpirea vieții și scăderea profiturilor (*Bacalovici*) ; *al reporterilor străini*, care, impresionați de vitejia unui aul de „brav popor”, au lăsat, peste ani, mărturie scrise despre faptele de eroism ale soldaților noștri și despre marele lor aport la cîștigarea războiului.

Desigur, intențiile reporterului Grigore Ventura sînt limpede creionate, dar întegrarea lor într-un viguros conflict dramatic este mai puțin realizată. Împărțirea piesei în acte care se petrec în același loc de joc — numit, generic, „Tabăra română”, fără alte determi-